

Potencijalna smrt kapitala

Jacques Camatte

1980.

(Odlomak)

Ostvarivši ljudski projekat i obezbedivši svoju dominaciju, kapital je postao potpuno antropomorfizovan, ali, u isto vreme, i nikad bliži svojoj potencijalnoj smrti. Ispraznivši od supstance sve, on u isto vreme biva izložen napadima supstance koja ga ispunjava. Kapital lišava supstance tako što prevazilazi: on prevazilazi tle i proizvodi veštačku hranu; prevazilazi ženu i proizvodi bebe in vitro; odbacuje ljudska bića i proizvodi himere; odbacuje materiju i proizvodi materijalnu stvarnost kombinacijom manje ili više nestalnih elemenata. Taj proces je, očigledno, tek na početku. Ali, taj proces je u savršenom skladu sa osnovnim usmerenjem kapitala, koji teži autonomnom posredovanju i refleksiji lišenim svakog oslonca u stvarnosti. Kapital je proizvod ljudske aktivnosti, ali koji je sada stekao potpunu autonomiju u odnosu na ljude; on poprima ljudsko obličje, ostvarujući tako, na hipersvrhovit način, suštinski atribut naše vrste: refleksiju. Odatle današnji trijumf apstrakcije, u obliku spiritualizma i dematerijalizacije.¹ U svom kretanju kapital mora da prevaziđe sve prepreke koje mu se nađu na putu; svaka barijera ugrožava njegovo postojanje i zato mora biti prevaziđena. Ali, granica kapitala je ljudsko biće, koje može da prevaziđe samo tako što će ga uključiti u sebe. Tako kapital integriše u sebe svoju potencijalnu smrt. Ali, njegova stvarna smrt može nastupiti samo kroz proces odbacivanja: kroz *odbacivanje celog fenomena kapitala, uključujući sve njegove pretpostavke i sve što je uspeo da integriše u sebe.*

Od trenutka kada je postao autonoman i izmakao, kapital je postao predstava. Od te tačke on može da reintegriše sve što je prethodno prevazišao. Ali, s obzirom na ogromno povećanje ljudske populacije, to podrazumeva nivelaciju i degeneraciju ljudskih bića u razmerama koje potpuno lišavaju kapital njegove moći regeneracije. On može da preživi samo kroz impuls koji je stekao tokom prethodnih nekoliko vekova. Kapital je udario u svoju pravu granicu, dok se čovečanstvo našlo pred sopstvenom smrću.

S obzirom na proces antropomorfizacije, jasno je da je ovde reč i o našoj smrti; ali, to nije smrt u smislu apsolutnog prestanka života već u smislu inicijacije u novi život. Sada živimo u nekoj vrsti *bardo*²; prolazimo kroz prostor-vreme pun strahovitih opasnosti, zamki, iluzija i fascinacija. Ali, od trenutka kada shvatimo potencijalnu smrt kapitala i smrt našeg lutanja koje je trajalo milenijumima, ništa neće moći da spreči naš razvoj u ljudsku zajednicu. (...)

Sve prethodno rečeno značajno je i u odnosu na pitanje raskida čovečanstva sa zajednicom i prirodom, što je prvo dovelo do podele na unutrašnje i spoljašnje, a zatim na sebstvo i drugog. Ljudi su tu dva bića i odnos između njih provobitno opažali u terminima pomaganja i međusobnog prožimanja. Ceo život se okretao oko toga: prožimanja sa strancem; prožimanja sa drugim u liku žene koja je ljubav; sa drugim kao neposredno doživljenim otkrovenjem nadčulne stvarnosti, koja je sveto sa svim njegovim hijerofanijama; i prožimanja s drugim kao onostranim, koje je smrt, često smatrana za inicijaciju u drugi život. Kasnije su ti odnosi sve više bili viđeni u terminima razmene, što je bilo osnova za pojavu vrednosti. Odnos sa drugim je postao valorizacija. Kada razmenska vrednost, a zatim i kapital postanu autonomni sistemi, oni počinju da guše sve i da nameću drugačije odnose: tako ljudska bića i kulture postaju homogenizovani; demokratizacija se svodi na sastave bića lišenih supstance; ljubav se svodi na seksualno sastavljanje; smrt gubi svaku vezu s onostranim i postaje najobičniji prestanak funkcije nekog elementa u okviru sastava (demokratizovana smrt). Zato je kapital u suštini profanacija svetog. Drugim rečima, ako se nešto

¹ Odatle izvjesna podudarnost između naučne i orijentalne misli.

² *Bardo*: Stanje između fizičke smrti i ulaska u novi život, opisano u Tibetanskoj knjizi mrtvih (nap. prev.)

pojavi kao izazov kapitalu, što za sebe može da veže manje ili više nesvodive potencijale koji bi se mogli udružiti u iskrnu mogućeg života, to odmah biva napadnuto i svedeno na jedan od operativnih elemenata sastava u okviru procesa kapitalizacije. Pošto su ljudska bića za kapital jedino „drugo“, a pošto je kapital antropomorfizovan, to znači da nema više ničeg što bi mogao da iskoristi kao „drugo“. Odatle potencijalna smrt kapitala. Da bi blokirao tu tendenciju kapital može da se osloni samo na jedan resurs: nasilje. (...)

Tokom kasnijih faza tog širokog procesa koji smo ovde opisivali, pojavilo se ono što smo prvobitno nazvali biološkom dimenzijom revolucije, a što bismo sada radije nazvali biološkom dimenzijom našeg razvoja u ljudsku zajednicu. Muškarci i žene lišeni kvaliteta akcije, jezika, ritma i mašte sigurno će poželeći da sve to ponovo osvoje. Ali, posmatrano još šire, moglo bi se reći da je život, sa svim svojim aspektima, kroz delovanje ljudskog činioca dospeo u čorsokak proizveden hipersvrhovitošću naše misli koja je kapital (autonoman, apstrahujući, koji sve lišava supstance). Taj proces je doveo u ogromnu opasnost sav živi svet. Ali, kapital mora da preispita taj proces; on mora da pronade drugi način za ostvarenje misli, koja je funkcija naše vrste, ali ne samo za nju već za sav živi svet. To znači da misao može da postoji samo ako živa bića nastave direktno, neposredno postojanje na svim nivoima; potrebno je neometano postojanje svih oblika života.

Zato ovde nije reč samo o problemu kulture već i prirode. Autonomna kultura mora biti eliminisana da bi život mogao da se spoji sa mišlju (što će biti moguće tek kada ljudska vrsta okonča svoje lutanje). Zato čuvena debata oko opozicije prirode i kulture, kao i argumenti o prednosti ove druge kao suštinskog određenja ljudske vrste, služi samo tome da zakloni stvarnost s kojom tek treba da se suočimo. Ta debata se bavi samo sićušnim isečkom ljudskog fenomena, gubeći iz vida da je razvoj njegovih pretpostavki – kao što su dvonožno uspravno držanje i manuelna sposobnost, koji su podstakli razvoj mozga, jezika, alata, konceptuanog mišljenja i tako stvorili čoveka – bio proces koji je trajao milionima godina.

Žak Kamat, drugi deo eseja *l'Echo du Temps*, februar 1980.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Jacques Camatte
Potencijalna smrt kapitala
1980.

Jacques Camatte, l'Echo du Temps, Invariance, Série III, Février 1980. Echoes of the Past, This World We Must Leave and Other Essays, Autonomedia 1995. Žak Kamat, Protiv pripitomljavanja, anarhija/ blok 45, Porodična biblioteka br. 6, 2003.
Preveo Aleksa Golijanin, 2003. anarhija-blok45.net1zen.com

anarhisticka-biblioteka.net